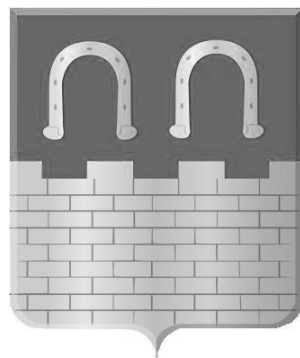

De Wildenborcher

Kwartaaluitgave voor iedereen die zich verbonden voelt met de Wildenborch

Juni 2022

Beste Buurtgenoten,

Nu de corona pandemie ons niet meer in de greep heeft, waren we dit voorwoord graag heel positief begonnen, maar we kunnen en mogen er niet om heen: De wereld staat opnieuw op zijn kop door de schrijnende gebeurtenissen in Oekraïne.

Kathy de Vries sprak met Ria Klein Ikkink, zij startte en coördineerde een groot transport van hulpgoederen naar Oekraïne. Ook een tweede transport werd met haar hulp weer een groot succes.

Laten we met z'n allen hopen dat de wreedheden snel stoppen en de mensen met en naast elkaar in vrede kunnen leven.

Met een In Memoriam herdenken we Berta Winkels, zij overleed op 21 februari.

Goed nieuws: Er staan weer meerdere Wildenborchse activiteiten op de planning. Om te beginnen op 29 mei de fietstocht voor de hele familie met een korte en een langere route. Gevolgd door het Wildenborchs feest op zaterdag 9 juli. Over beide activiteiten leest u uitgebreid in deze Wildenborcher.

Verder in deze Wildenborcher:

- Liesbeth van Ark pakte het estafettestokje weer op en sprak over 'bloemetjes en bijtjes' met imker Bart aan de Kapelweg
- Aan de keukentafel sprak Roel Wildeboer met drie (ex)tuinlieden van De Wildenborch
- Kathy de Vries vroeg een aantal Wildenborchers hoe zij terugkijken op de coronaperiode en hoe zij het nu ervaren. Hiermee sluiten we de publicaties van de afgelopen twee jaar hopelijk voorgoed af
- Twintig geallieerde soldaten die omkwamen bij drie vliegtuigcrashes tijdens de Tweede Wereldoorlog in Vorden en hier begraven zijn, hebben nu een gezicht
- Dinie Staring deelt een recept voor een heerlijke aspergeplaatkaart
- Landrot beschrijft het ontstaan en de werking van de Diepegge
- Kathy de Vries bezocht het Roofvogel Opvangcentrum aan de Schoneveldsdijk
- Buiten-gewone planten door Jess Cundall. Deze keer aandacht voor de ruwe berk
- En

In de vorige Wildenborcher vroegen wij u om ons niet te vergeten met een vrijwillige financiële bijdrage. Aan deze oproep is door heel veel lezers gehoor gegeven, voor ons opnieuw een bevestiging dat u ons buurtblad waardeert. Iedereen heel erg bedankt hiervoor.

Vriendelijke groet van de redactie, Joke, Kathy en Reinier.

Redactiegegevens

Onze telefoonnummers en e-mailadressen:

Joke Wiltink	(0575) 55 67 48	wiltwess@gmail.com
Reinier Klein Brinke	(0575) 55 65 12	reinierkleinbrinke@planet.nl
Kathy de Vries	(06) 53 15 33 79	kathy.devries@xs4all.nl

Inzenden copy voor de volgende Wildenborcher: vóór 20 juli 2022

Naar: E-mail wiltwess@gmail.com
WhatsApp (06) 10 27 75 47
Schoolhuisweg 2

Bezorging:

Als u ook De Wildenborcher wilt ontvangen of als er bezorgproblemen zijn, meld dit dan bij één van de redactieleden. Wij geven het door aan Erik Ebbink, hij coördineert de bezorging.

Abonnee op de digitale Wildenborcher?

Bent u geabonneerd op de digitale Wildenborcher en neemt u een nieuw e-mailadres, of wilt u in het vervolg ook de digitale versie ontvangen, geef dit dan tijdig door aan Reinier Klein Brinke: reinierkleinbrinke@planet.nl. Zo mist u geen uitgave van ons buurtblad.

Bijdrage Wildenborcher

De Wildenborcher wordt steeds met veel enthousiasme door vrijwilligers gemaakt en bij u thuis bezorgd. Een vrijwillige bijdrage voor de drukkosten kunt u overmaken naar:

IBAN: NL95RABO 0366412353 ten name van Kapel Wildenborch, onder vermelding van 'De Wildenborcher'.

Verhuur Kapel

Wilt u informatie over mogelijkheden, beschikbaarheid etc., neem dan contact op met Hans Ezerman. Email: hans.ezerman@gmail.com of telefoon: (06) 12 15 54 74.

De Wildenborchse Kapel

In memoriam:

Berta Winkels – Klein Horsman 1940 – 2022

'Fijn daj d'r ewest bunt'

Maandag 21 februari overleed Berta Winkels op 81-jarige leeftijd. Berta werd geboren op 2 april 1940 op Erve "De Kroeze" in het buurtschap Okkenbroek (Bathmen).

Ze was de jongste dochter van Egbert Klein Horsman en Wilhelmina Roeterdink, zus Dika was vijftien jaar ouder en broer Jan acht jaar.

Ondanks de Tweede Wereldoorlog had zij een onbezorgde jeugd. Ze werkte thuis hard mee op de boerderij en daarnaast deed Berta graag aan sport en spel. Op latere leeftijd werd het meer dansen met een groep vriendinnen.

Op een feestavond van de Bathmense voetbalvereniging ABS leerde ze Henk Winkels kennen. Hij vroeg haar ten dans. Gevat antwoordde Berta: 'Voor één avond of voor meer?' Henk gaf het juiste antwoord en zo kwam het dat Henk en Berta verkering kregen; het was 12 augustus 1962. Jaren fietste Henk met grote regelmaat heen en weer tussen de Wildenborch en Okkenbroek. Dik 22 kilometer, ruim een uur op de fiets, later werd dat een mooie brommer. Het stel had heel veel leuke avonden bij Boode en het Bonte Paard. In de vakanties kwam Berta nog wel eens, samen met haar nichtje Minie en neefje Free, logeren bij de familie Winkels op "De Daniëlskamp", dat was altijd erg gezellig.

Na drie jaar verkering en twee jaar verlovings werd er getrouwd op 6 oktober 1967, een feestelijke dag met een mooie trouwerij. Het stel ging inwonen bij pa en ma Winkels. Berta werkte er mee op de boerderij en ging daarnaast één dag in de week helpen op "De Kroeze", heen en weer op de Solex! Het duurde niet lang of er werd een wolk van een baby geboren, dochter Erna. Berta was een schat van een moeder, lief en zorgzaam. Samen koken, voetballen, de koeien knuffelen en later samen Studio Sport kijken. Het waren mooie jaren.

In 1992 werd Berta getroffen door een ernstige verlamming; het Guillain-Barré syndroom. Ze revalideerde in de Kastanjehof te Apeldoorn, waar de rolstoel intrede in haar leven deed, dat vergde thuis ook de nodige aanpassingen. Henk is een sterke vent die Berta goed kon bijstaan. Ook Erna kwam haar moeder regelmatig halen voor een wandeling. Samen veel gelachen op hun tochten over de meest modderige zandpaden. Berta genoot erg van kleindochter Anna en kwam graag oppassen. De levensles van oma Berta: 'Dansen in de regen', oftewel; hoe vreselijk iets ook is, er toch iets moois van maken!

Berta genoot van de Wildenborchse buurt en zolang ze kon bezocht ze samen met Henk het Wildenborchs feest en activiteiten in de Kapel, zoals de toneelvoorstellingen en de nieuwjaarsrecepties.

Na een hersenbloeding in 2005 werd thuis wonen steeds moeilijker en eind 2015 moest ze naar 't Talma in Laren verhuizen. Sinterklaas bracht dat jaar praktische cadeautjes omdat Berta 'op kamers' ging wonen. Henk ging vier keer per week met de trekker op bezoek. Bij verjaardagen en dergelijke werd Berta met 'de pausmobiel' naar "De Daniëlskamp" gehaald.

In het weekend van 19/20 februari vonden Henk, Erna en haar man Gerrit dat Berta wat stil was. Toch kwam op maandag 21 februari het bericht dat Berta was overleden voor iedereen nog onverwacht.

Maandag 28 februari werd, tijdens de crematieplechtigheid in Hart van Berkelland te Haarlo, afscheid genomen van deze lieve vrouw, (schoon)moeder en oma.

Wij wensen Henk, Erna, Gerrit en Anna veel sterkte toe bij dit verlies.

Oorlog in Oekraïne

Als redactie bespreken we tussentijds met elkaar of we genoeg onderwerpen hebben voor ons kwartaalblad. We kijken naar de actuele onderwerpen en natuurlijk springt nu de oorlog in Oekraïne eruit. De situatie met de stroom vluchtelingen naar Polen, Duitsland en naar Nederland. Deze voor ons zo zinloze oorlog grijpt ons allemaal aan en daarom willen we daar iets over schrijven.

Zelf vraag ik me af welk steentje wij zouden kunnen bijdragen aan deze mensen in nood. Zoals, behalve donaties, het bieden van opvang op eigen erf. Het is een overweging. We zijn met het afronden van een nieuwe studio en slaapzolder bezig, en hoewel het nog niet af is, houden we in ons achterhoofd dat we hier ook mensen onderdak kunnen bieden. We zijn niet de enige. Zo lees ik in de Berkelbode dat Lochem al 300 adressen aangeboden heeft voor opvang en de gemeente is daar druk mee bezig. Ook in de Wildenborch heeft een aantal families opvang aangeboden voor Oekraïense vluchtelingen.

Via Joke kom ik terecht bij Ria Klein Ikkink, die enkele dagen na de inval van de Russen in Oekraïne niet langer wachtte en meteen een actie voor mens en dier in Oekraïne op touw zette. Ria: 'Het leed van Oekraïne greep me erg aan, ik voelde me onmachtig'. Door de beelden op tv, het feit dat ze mensen uit de buurt van Kiev kent en er een paar keer is geweest voor zijspan crosswedstrijden van haar zoon Daniël, maakte dat ze een berichtje op Facebook plaatste. Ze riep mensen op om mee te doen aan het inzamelen van spullen en donaties. Samen met kennis Ilonka Nijland, die de logistiek op zich nam, heeft ze vanaf het moment van plaatsing alle medewerking gekregen die ze nodig had. Het verraste haar hoe snel dat ging.

Spontaan boden allerlei mensen zich vrijwillig aan om mee te helpen. Veel mensen brachten spullen. Zo kwamen er veel eerste hulp kits en dosis insuline.

Er kwam babyvoeding, babykleding, dames- en herenkleding, voedsel maar ook medicijnen. Door For Farmers werden haar vijftien europallets aangeboden. Medische artikelen en ook medicijnen voor dieren werden haar geschonken. Veel dierenspecialisten hebben hieraan meegewerkt, zoals een zaak in Varsseveld, fa. van Aalst uit Lochem en de Welkoop. Ria werd overstelpt met reacties na dat ene Facebook berichtje. Mede door de nodige media-aandacht kwam uit alle windstreken van de Achterhoek hulp.

TV Gelderland kwam een ochtend filmen en ze kreeg de kans in radio-uitzending "Gelderland Helpt" haar oproep nog eens te doen. In twee weken tijd had ze twee grote vrachtwagens vol aan hulpgoederen. Aan Ilonka had ze een goede rechterhand voor de logistiek. Zo kwam uit Vaarssen een aanbod voor vrachtvervoer. Een stuk of acht vrijwilligers hebben geholpen alles te sorteren en te groeperen voor de douane. De vrachtwagens reden via Utrecht naar twee verzameladressen in Polen. Bekenden uit Oekraïne kwamen hier als vluchteling en hielpen bij een goede vertaling. Alle hulpgoederen gingen naar Lviv, momenteel hét centrale distributiecentrum voor benodigdheden voor de oorlog in Oekraïne. Dit alles heeft zich in een tijdsbestek van twee weken afgespeeld.

Momenteel is Ria weer een nieuwe actie gestart voor Oekraïne. Dit naar aanleiding van een school met buitenschoolse opvang (BSO) in Silvolde, die zelf een actie startte met het inzamelen van diervoeding. Daar haakte ze op in.

Enkele dagen later krijg ik van Ria een facebookbericht, waarin ze o.a. via foto's bevestigd krijgt dat de hulpgoederen voor de dieren zijn aangekomen en dat voelt heel fijn.

Ondanks het vele verdriet tonen deze beelden ook hoe dankbaar men is met de hulpgoederen voor hun dieren.

Ten tijde van dit schrijven, lijkt er een nieuwe onheilspellende weg gekozen van de kant van de Russen, die mijn gevoel over deze oorlog niet rustiger maakt. Er zijn zoals altijd, alleen verliezers te tellen en ik ben in gedachten met hen.

Kathy de Vries

Het gesprek: de Bloemetjes en Bijen...

Tjonge dat is toch altijd een bijzonder onderwerp. Hoe start je zo'n gesprek. Terwijl ik richting de Kapelweg rij, heb ik nog even tijd om er over na te denken.

Scenario 1:

Ik vraag dit niet voor mezelf hoor, maar voor buurtgenoten Ivo en Ruby
Nee, dat komt toch raar over.

Uhm, scenario 2:

Openen met een aanknopingspunt. Goh, zag net 2 bijen vliegen.
Nee, dat werkt ook niet, want ze vliegen nog niet. Slaat dus nergens op.

Oké, scenario 3:

Gewoon met de deur in huis vallen...Ik heb een vraag, hoe zit het met jouw bloemetjes en de bijtjes?

Tijd van nadenken heb ik ook niet meer, want ik ben ondertussen gearriveerd. Tja mijn auto weet net niet zelf de weg naar Bart en Alma van der Schoot. Het is namelijk niet de eerste keer dat ik daar kom. Je kent het gezegde: Beter een goede buur dan verre vriend. Laten Bart en Alma zowel een goede buur van ons zijn en hele goede vrienden die gelukkig niet ver weg zijn. Maar nu kom ik toch voor een ander soort gesprek.

In bovengenoemd scenario 1 zat een kern van waarheid. Ik stel de vraag echt namens de buurtgenoten Ivo en Ruby. Want zij hadden de eer om de Wildenborchse Estafettevraag te stellen. En die vraag luidt dus: Hoe houdt de imker aan de Kapelweg zijn bijen.

De imker in kwestie is Bart en hij antwoordt: in kasten. Die vraag is beantwoord zou je denken, op naor huus, nee hoor. Want er zijn verschillende soorten kasten. Namen die je tegen kan komen zijn Langstroth, Dadant, Spaarkast.. Afhankelijk van het land is een bepaald type bijenkast min of meer ingeburgerd. In Nederland zijn spaarkasten de meest gebruikte bijenkasten. Spaarkastonderdelen zijn goed verkrijgbaar en het is makkelijk voor eventueel wisselen of vervangen van een volk bijen. (Ondertussen zorgt Alma voor drinken en lekkere confetti koeken, een waar feestje).

Het zijn zogenaamde stapelkasten. Je kan het volume van de kast aanpassen aan de grootte van het volk en de hoeveelheid honing door een extra broedkamer of honingkamer. Dan zijn er verschillende materialen, hout of kunststof.

Bart zelf gebruikt houten kasten. Dan is het nog een keuze of je ze onder een bijenstal zet of niet. Voordeel van een bijenstal is dat de bijen naar het licht vliegen, staat beschutter betreft weersomstandigheden, blijft schoner en werkt makkelijk. En als je ze bij huis hebt staan is dat een voordeel, omdat je er direct zicht op hebt, in tegenstelling als je ze elders / verder weg plaatst.

Maar dan heb je zo'n kast en dan, hoe vul je die? Bart vertelt dat je dus bijenvolken kunt kopen. Of je moet het geluk hebben dat je een zwerm ziet of iemand je daar voor belt. Dan is het wel noodzakelijk dat je op dat moment een kast leeg hebt en de materialen om een zwerm te scheppen. De zwermtijd is van april tot juni soms juli-augustus. Zwermen is een natuurlijk gedrag van bijen. Zodra de woning te klein wordt voor de kolonie zal het bijenvolk zich splitsen in meerdere volken. Meestal gebeurt dit in het voorjaar, zo rond mei-juni. Er wordt een nieuwe koningin gemaakt en een paar uur voor de geboorte vertrekt de oude koningin met een deel van het volk. Op zoek naar een nieuwe woning. Verkenner worden eropuit gestuurd om een nieuw verblijf te vinden. De rest van het volk klontert samen op een tijdelijke plek tot er een nieuwe woning door de verkenners is gevonden. Voor vertrek zuigen de bijen zich vol honing en nemen een voorraadje stuifmeel mee. Hierdoor zijn zwermen (meestal) goed doorvoed en daardoor vriendelijk. Dus geen paniek als een zwerm in je tuin belandt. Gewoon Bart bellen.

Je kunt zwermen soms voor zijn als imker door te vegen. Bart heeft verteld hoe het precies gaat, maar het is best veel om hier te vertellen. Gun andere schrijvers voor de Wildenborcher ook bladzijdes en ik zal bekennen dat ik ben blijven steken in dit verhaal toen Bart vertelde dat nieuwe koninginnendoppen er uit zien als piemeltjes, kleine slurfjes. Tja ik kwam dan ook om over bloemetjes en bijtjes te praten. Al moet ik zeggen dat dat voor zowel de koningin als de mannelijke bijen, genoemd darren, de bloemetjes en bijtjes niet zo romantisch meer is als het klinkt. Het blijkt dat de koningin één keer in haar leven op bruidsvlucht gaat. Op ongeveer 5 kilometer hoogte, zonder pottenkijkers, maar wel de kans dat je wordt opgegeten door een vogel, gaat ze op zoek naar darren. Ze wordt dan door 20 tot 30 darren bevrucht. Term bezig bijtje valt plots op zijn plaats. Al lijkt het mij geen pretje als vrouw, maar zekers niet voor de mannen, die leggen het loodje na de daad. Ik zei het al, niks gezellig romantisch, het is een regelrechte thriller. Gelukkig werd ik gerustgesteld door het feit dat 21 dagen na de bevruchting weer nieuw leven komt in de bijenkolonie. En dat geeft hoop. Het is een mooie cyclus waar veel over te vertellen is. Vooral wetende dat we zonder bijen als mens eigenlijk niet kunnen leven. Mocht je er meer over willen weten, bijvoorbeeld over tuters en kwakers onder de bijen of verschil in leeftijd tussen winter- en zomerbijen of wil je het hele verhaal van de thriller 😊 dan kun je bij Bart en Alma terecht.

Te herkennen aan het mooie bord aan de Kapelweg 6A. Ik stap weer in mijn auto om mijn eigen kolonie her en der op te pikken bij de scholen en verenigingen en ga dan lekker naar huis waar mijn monogame leventje zich afspeelt in onze eigen kast met verschillende kamers. Maar een broedkamer die laat ik voor wat het is.

Wel heb ik de volgende Wildenborchse estafettevraag van Bart ontvangen en die luidt: Hoe begin je een voedselbos en is daar een minimaal oppervlakte grond voor nodig?

Een vraag voor Loeky Scheltema, ik hoop dat we elkaar z.s.m. kunnen treffen nadat ik contact met u heb opgenomen.

En dat we dan de gezonde nieuwsgierigheid van ons Wildenborchers weer kunnen bevredigen. En uiteraard hoop ik weer op een volgende estafettevraag.

Liesbeth van Ark

Van de Kapelcommissie

Langzamerhand beginnen we het leven van voor corona weer op te pakken. Geen QR code meer tonen als je ergens naar binnen wilt, geen mondkapjes, geen 1½ meter en geen bezoek aan een GGD teststraat na een positieve zelftest.

Activiteiten in de Kapel gaan weer van start

De Kapelcommissie heeft de eerste activiteit gepland op zondagmiddag 29 mei. Een fietstocht geschikt voor het hele gezin. Erik Ebbink en Noam Shalgi hebben twee mooie routes samengesteld, één van ongeveer 10 kilometer en één van 30 kilometer.

Zie de pagina hiernaast voor alle informatie.

Elders in deze Wildenborcher leest u dat ook de Wildenborchse Vrouwenclub na de zomer weer van start gaat.

En toneelvereniging T.A.O. is onlangs bijeen geweest en zij staan eveneens te popelen om weer de planken op te gaan.

Gelukkig komt er dus na twee jaar weer meer bedrijvigheid in de Kapel.

Staringavonden stoppen na 56 jaar

De Kapelcommissie heeft besloten om de Staringavonden, die al vanaf 1966 in juli / augustus werden gehouden, in de huidige opzet te laten vervallen.

Iedereen die de tuinen van De Wildenborch wil bewonderen heeft hiervoor meerdere keren per jaar uitgebreid de gelegenheid tijdens Open Tuinendagen (de eerstkomende zijn tijdens het pinksterweekend op 5 en 6 juni aanstaande).

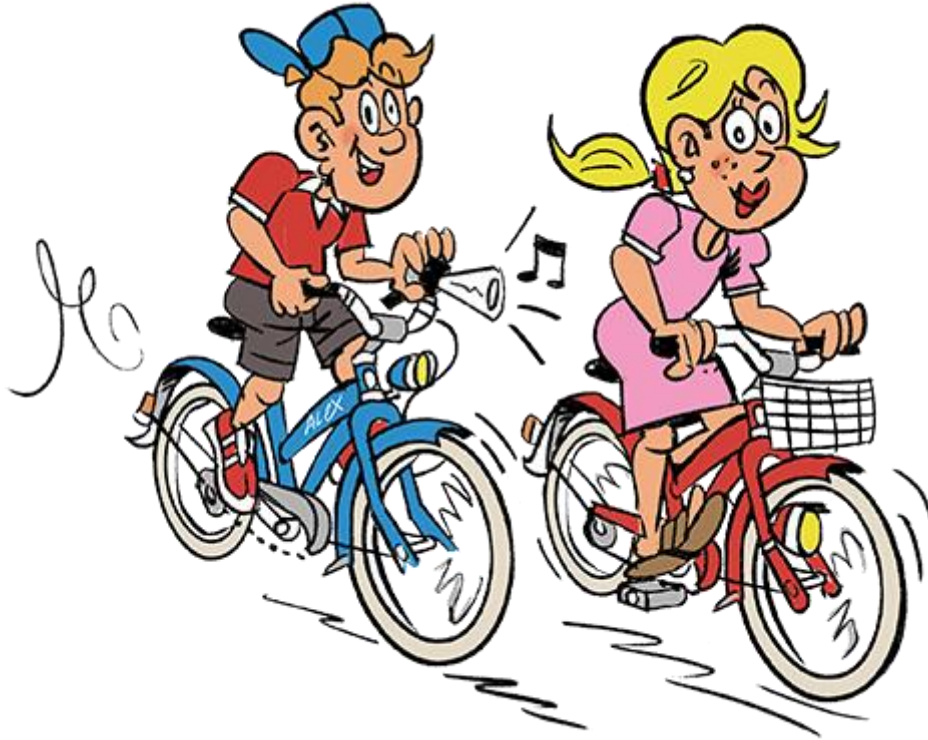
Bij de organisatie van de Staringavonden heeft de Kapelcommissie altijd alle medewerking en vrijheid gekregen van de familie Staring, dit van de huidige bewoners Jennine en Evert-Kees en ook van de vorige generaties. Heel veel dank daarvoor!

Ook heel veel dank aan Bertus Wiltink, voormalig tuinman op De Wildenborch. Bertus heeft vanaf de eerste Staringavond in 1966, zonder ook maar één avond te missen, aan alle Staringavonden meegewerkt als één van de gidsen. Dit is toch wel heel uniek.

We gaan kijken hoe we in de toekomst op een heel vernieuwende manier aandacht kunnen geven aan het leven en werk van A.C.W. Staring, een van de populairste dichters uit de 19e eeuw, die op De Wildenborch leefde en werkte.

Namens de Kapelcommissie,
Reinier Klein Brinke, voorzitter

Familie fietstocht Wildenborch
zondag 29 mei 2022

Een mooie fietstocht voor het hele gezin met, naast een route van 30 kilometer, ook een kortere versie van 10 kilometer.

Kosten deelname € 4,- p.p. (t/m 12 jaar gratis)
inclusief kop koffie/thee met iets lekkers.
Voor de kinderen is er een passende traktatie.

Starten tussen 13.00 en 14.00 uur bij de Kapel,
Kapelweg 1, Wildenborch - Vorden.

Bij terugkomst in de Kapel is er gelegenheid voor een gezellige nazit onder het genot van een drankje en de bekende extra lange 'Wildenborchse' knakworsten.

In de Kapel kunt u nu ook pinnen en contactloos betalen.

Tuinlui

'The glory of gardening: hands in the dirt, head in the sun, heart with nature', schreef de 19e-eeuwse Engelse dichter Alfred Austin.

Drie (ex)tuinlieden die dat als muziek in de oren klinkt, kwamen onlangs samen op

De Wildenborch voor een 'trip down memory lane'.

In gesprek met Bertus Wiltink, Bart van der Schoot en André Mensink, allen op hun manier verbonden aan het landgoed.

Één voor één komen ze aanwaaien om plaats te nemen aan de keukentafel in het 'bouwhuis', zoals de voormalige tuinmanswoning op De Wildenborch officieel heet. Bertus, de oudste van het stel, meldt zich als eerste, gevolgd door André en Bart. Van ver hoeven ze niet te komen want alle drie wonen zij 'om de hoek'. Geheel in lijn met mijn verwachting, gaat het gesprek direct over het groen. 'Die taxus voor het huis gaat slecht,' merkt Bertus op. 'Er zit een schimmel op'.

Van 1963 tot 2003 was de nog kwieke 80-plusser tuinman op De Wildenborch. 'Nou ja, tuinman. We deden eigenlijk van alles,' vertelt hij. 'Van de goten schoonmaken en andere klusjes tot werken in de tuin. Daarbij hadden we niet het gereedschap dat nu gebruikt wordt. In mijn schooljaren brachten we al iedere morgen melk naar tante Jet en oom Dof op het kasteel, die daar in 1931 waren komen wonen.' 'Wij moesten trouwens altijd meneer en mevrouw Staring zeggen,' glimlacht hij. 'Mijn ouders hadden een boerderij met koeien, kippen en varkens. Toen mijn vader plotseling overleed en mijn moeder er alleen voor kwam te staan met vier nog thuiswonende kinderen, gaf ik mijn werk op een loonbedrijf op om thuis te helpen. Er was wel een vast inkomen nodig dus ging ik twee dagen per week op De Wildenborch werken.'

Wandelen naar de tuin

We wandelen richting de tuin van De Wildenborch. Bertus loopt weliswaar met een rollator maar is daar verrassend handig mee. Soepeltjes laveert hij tussen de boomwortels door die het pad naar de tuin her en der bezetten. Bart waarschuwt zijn voormalige collega voor de gladde modder. Rond de eeuwwisseling had deze geboren Groninger samen met zijn vrouw Alma een goedlopend hoveniersbedrijf in Santpoort, in het westen van het land. 'Toch wilden we daarmee stoppen,' vertelt hij. 'Ik was de drukte van het ondernemen zat. Het werd steeds meer bureauwerk terwijl ik juist het liefst buiten ben. We hadden het plan om in de Achterhoek eenzelfde soort onderneming op te zetten maar dan kleinschaliger en specialistischer.'

Toch liep het uiteindelijk anders. 'In augustus 2002 hoorden we dat de toenmalige tuinman van De Wildenborch, Joop Bosveld (overleden in mei 2018, red.), een ongeluk had gehad. Toen besloot ik om een open sollicitatie te sturen. Daar werd positief op gereageerd en op 3 maart 2003, om 8.00 uur 's ochtends begon mijn eerste werkdag als tuinman', vertelt Bart. 'De appel viel wat dat betreft niet ver van de boom want mijn overgrootvader was ooit hoofdtuinman op een landgoed in Friesland geweest. Ik ben tot dit jaar tuinman gebleven en tegenwoordig nog op adviesbasis verbonden aan De Wildenborch. De liefde voor het groen is mij met de paplepel ingegoten, mijn vader was namelijk tuinder. Ik ben letterlijk tussen de komkommers en tomaten opgegroeid. Die groeiden in broeibakken, direct op de paardenmest. Daarom vind ik ze ook niet lekker,' lacht hij.

Bij het oude zwembad

We staan inmiddels bij het oude zwembad. Ik vraag André hoe hij aan zijn groene vingers komt. 'Wij hadden thuis een moestuin, daar is mijn liefde voor het groen ontstaan. Ook de liefde voor techniek kreeg ik als kind mee. Mijn vader was namelijk ijker. Hij repareerde meet- en regelapparatuur, zoals gas- en elektrameters. Een heel precies werkje waarbij steevast een loep gebruikt werd. Inmiddels is het een uitgestorven beroep want tegenwoordig wordt meteen een nieuwe meter gekocht wanneer er eentje stuk gaat. Als kind kreeg ik van mijn vader meters cadeau die écht niet meer te repareren waren. Dan zei hij: 'Sloop de magneten er maar uit.' 'Tja, en zo word je er vanzelf handig mee.'

André werd geboren in Borculo maar woont sinds enkele jaren aan de Nijlandweg, om de hoek bij zijn nieuwe werkgever. Hij nam in 2022 het 'tuinmansstokje' over van Bart en zwaait sinds kort de scepter over het groen van De Wildenborch. 'Vergeleken met mijn vorige werkgever, Landgoed De Wiersse, zijn de uitdagingen hier wel anders,' vertelt hij. 'De Wildenborch ligt een stuk lager waardoor de grond veel natter is. Dat zie je bijvoorbeeld terug in de borders die echt heel nat zijn. Om alles in goede banen te leiden en de tuin er op zijn mooist bij te laten staan, is flink wat extra werk nodig. Dat doe ik gelukkig niet alleen maar samen met de andere tuinman Rick (Kelder red.). Toch zou het voor de toekomst misschien een goed idee zijn om vrijwilligers te werven voor het onderhouden van delen van de tuin, zoals de groentetuin en bloementuin.'

Een landgoed in beweging

Bertus weet zich te herinneren dat er in 1965 nog gezwommen werd in het oude zwembad. Het latere idee om er een zwembad van te maken sneuvelde volgens Bart door de aanwezigheid van de kamsalamander. 'Daarom is een nieuw zwembad aangelegd op een andere plek in de tuin. Dit oude zwembad is een van mijn favoriete plekjes, vooral met de ondergaande zon,' zegt hij. 'De weerspiegeling van het tuinbeeld in het water is prachtig en je komt hier ijsvogeltjes tegen.'

'Er zijn zoveel mooie plekken in de tuin,' vult Bertus aan. 'Ik kom er nog vaak een rondje doen en heb de tuin zien veranderen in de afgelopen decennia: er is veel veranderd en vernieuwd.'

De paden zijn nu beter dan vroeger en dat geldt ook voor de grachten.

De brug met de Januskoppen is vernieuwd en de monumentale tuinbeeldencollectie, die door oom Dof

is aangelegd, is gerestaureerd. Oom Dof was het ook die de zichtlijnen aan liet brengen, vier in totaal.' 'Die zijn er nog steeds,' wijst hij. 'Het geheel is wel veel strakker geworden,' meent Bart. 'En dat geldt niet alleen voor het groen. Toen ik hier net kwam, stonden er nog hondenkennels. Het was een beetje mysterieus. En om de tennisbaan stond een krakkemikkig hek, dat volgens mij afkomstig was van een tennispark uit het Amsterdamse Vondelpark. Het is later vervangen door een nieuw exemplaar. Ook het Bosket, het bosperceel, is erbij gekomen. Daar hadden we toen meteen een flinke kluif aan, er was wat achterstallig onderhoud. Dat is gelukkig met de jaren goedgekomen. André knikt instemmend. 'Dan moet je alleen niet zo'n storm hebben als laatst. Dat helpt niet.'

Over hoe prettig het is om te wonen in buurtschap De Wildenborch zijn de heren het roerend eens. Toch zijn er ook zorgen. 'De sociale cohesie in het buurtschap heb ik flink zien afnemen. Maar ja, tijden veranderen. Vroeger hadden mensen elkaar écht nodig. Dat is tegenwoordig een stuk minder,' aldus Bertus. André knikt instemmend. 'Bewoners hebben vandaag de dag vaak toch wel wat minder binding met de buurt,' vindt hij. Ook Bart deelt die mening van zijn collega's. Waar ze het gedrieën eveneens over eens zijn, is dat de rozen in het perkje rond het tuinbeeld van de satyr het erg goed doen. Je ziet de heren van de aanblik genieten, het blijven tenslotte tuinlui met 'heart with nature'. Inmiddels is het bijna etenstijd en dus vertrekken de heren naar huis. Met enige weemoed kijk ik hen na. De herinneringen aan hoe het vroeger was, zullen mettertijd vervagen. Alles verandert nietwaar?

Roel Wildeboer

Zonnepanelen bij de Wildenborch

Na een lange voorbereidingstijd komen er dan eindelijk zonnepanelen op de Wildenborch:

Oud ontmoet nieuw...

Maar is dat bij een 'gewoon' huis meestal snel gepiept, bij een rijksmonument is de voorbereidingstijd aanzienlijk langer. De Wildenborch is tenslotte een beschermd monument en daarvoor gelden strenge overheidseisen!

Twee jaar geleden zijn de voorbereidingen begonnen en eind april zullen de -maar liefst 60- panelen worden geplaatst. Maar eerst heeft een uitgebreid onderzoek plaats gevonden over de meest gewenste plek. Het bureau 'Stichting In Arcadië' uit Amersfoort heeft een tuin historisch onderzoek uitgevoerd van het 'voorpark'. Nou noemden wij dat gewoon 'de wei' of 'het weitje', waar bij open tuindagen en concerten de auto's worden geparkeerd. Maar dat hadden we mis. Het bleek een, gedurende de afgelopen eeuwen, geleidelijk aan tot stand gekomen 'park'. En zonnepanelen zouden daar toch een beetje misstaan, vond de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Dus nu komen ze net buiten het historische voorpark; vlakbij het parkeerterreintje van de Wildenborch aan de Nijlandweg. Een flinke afstand van het kasteel, dus er moet een paar honderd meter -dure- kabel worden gelegd. De panelen worden netjes ingepast in de bestaande natuur en ook de hoogte zal bescheiden zijn. Overigens: iedereen mag zien dat ook de Wildenborch met zijn tijd mee gaat en daarmee een bijdrage levert aan het klimaatdoel van schone energie. Daarnaast zullen deze zonnepanelen ervoor zorgen dat de bewoning ook voor de langere termijn nog enigszins betaalbaar blijft. De 'terugverdientijd' is zo'n 7 jaar. En nóg een voordeel: straks is er ook een oplaadpunt voor elektrische auto's bij het kasteel. Autorijden met de zonnebrandstof van de Wildenborch: wat wil een mens nog meer!

Evert-Kees van de Plassche

De Wildenborchse Vrouwenclub laat ook graag weer van zich horen

Na een lange stop hopen wij in oktober weer van start te gaan. Om precies te zijn op donderdagavond 27 oktober om 20.00 uur.

Inmiddels zijn we al druk bezig om voor het komende seizoen weer een heel aantrekkelijk programma samen te stellen met voor elk wat wils. Heb je nog ideeën, deze zijn natuurlijk van harte welkom.

We hopen alle dames weer te ontmoeten tijdens de gezellige en informatieve avonden van de WVC.

Fijne zomer en tot oktober.

Alma van der Schoot, Erna Otten, Henriëtte Otten, Jozanneke van de Graaf, Gerda Wezinkhof

Het Wildenborchs feest: We mogen weer!

Zaterdag 9 juli vieren we, na twee jaar afwezigheid (vanwege corona), weer met z'n allen het Wildenborchs feest. Wildenborchers, oud Wildenborchers en iedereen die zich betrokken voelt bij ons buurtschap komt dan weer naar het feestterrein bij het kasteel.

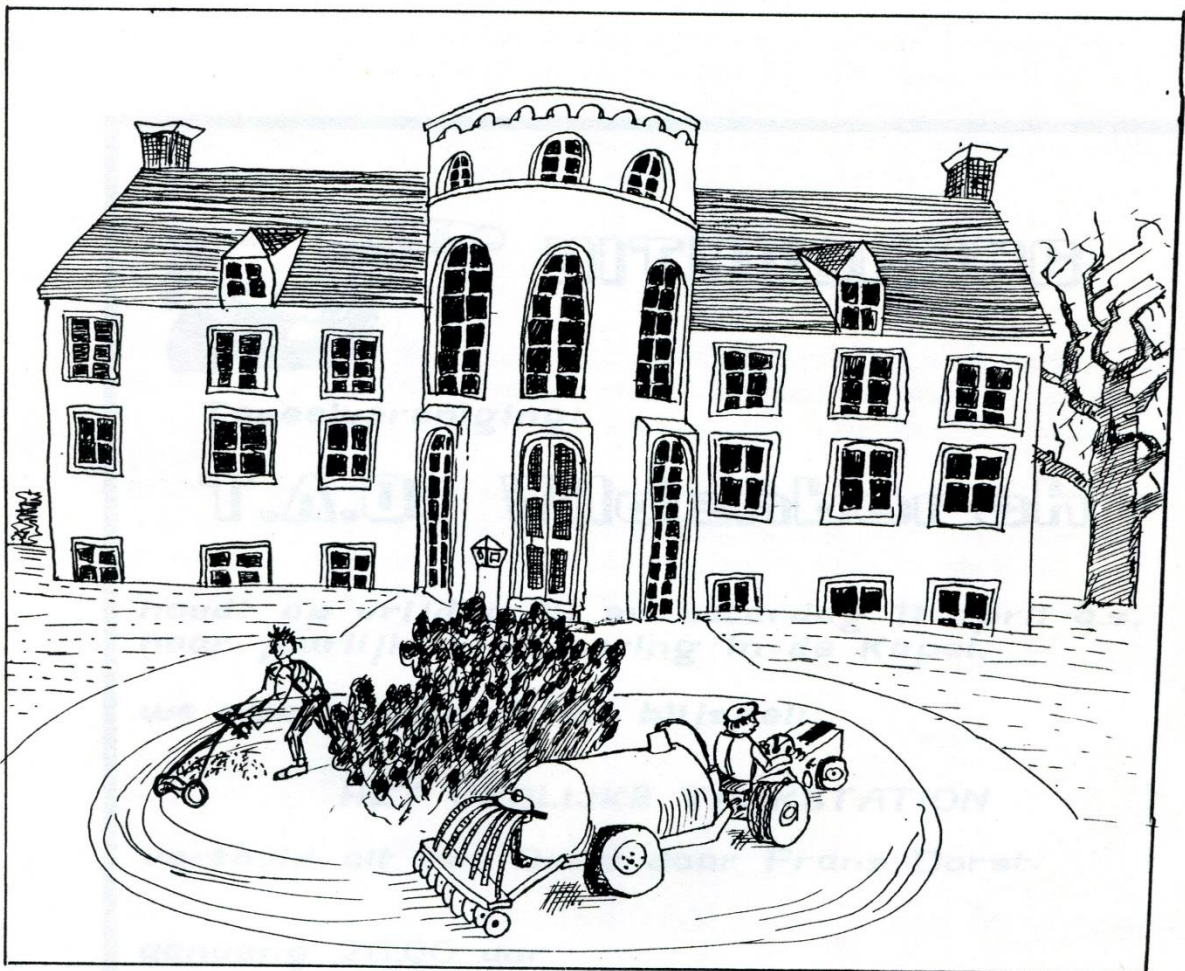
Klein – Groot – Jong - Oud, het Wildenborchs feest is er voor iedereen.

Wie neemt dit jaar 'de troon en kroon' over van Johan Addink, de huidige schutterskoning van de Wildenborch?

Dertig jaar geleden, in 1992, sierde onderstaande tekening de cover van De Wildenborcher, met aandacht voor het Wildenborchs feest. Zoals valt te lezen uit het onderschrift was er ook toen al volop aandacht voor het milieu.

(De tekening is destijds gemaakt door Erik Ebbink)

de Wildenborcher

■ De "stoelendans"baan" wordt optimaal en emissiearm geprepareerd.

Op de pagina hiernaast leest u alles over het programma op zaterdag 9 juli aanstaande.

Oranjesfeest Wildenborch Zaterdag 9 juli 2022

We verzamelen om 13.30 uur bij de oprit naar het kasteel. Alle kinderen worden uitgenodigd om de fiets of iets anders te versieren en dan gaan we om 13.50 uur in een lange rij naar het feestterrein bij het kasteel.

Natuurlijk gaat Harmonie Vorden voorop gevolgd door de huidige schutterskoning.

Bij de oprit naar het kasteel kunnen de kinderen ook de kleurplaat inleveren.

Deze staat afgedrukt achterin deze Wildenborcher.

Net als met de versierde fietsen zijn er ook mooie prijzen te winnen voor de mooiste kleurplaten. De winnaars worden bekendgemaakt na afloop van de kinderspelen.

Na de officiële opening beginnen we met de traditionele stoelendans voor klein en groot. Daarna gaan de kinder- en volksspelen van start. Veel vermaak en er zijn weer veel mooie prijzen te winnen. Natuurlijk is er voor de kleintjes een springkussen.

En wie wordt de nieuwe schutterskoning van de Wildenborch?

Neem ook de tijd om, na twee jaar geen Wildenborchs feest, weer gezellig met iedereen bij te kletsen onder het genot van een drankje en heerlijke versnaperingen.

Drankjes en hapjes zijn verkrijgbaar tegen inlevering van consumptiemunten. Deze zijn op het feestterrein te koop. Er kan gepind worden.

Voldoende vermaak voor jong en oud, dus heel graag tot 9 juli. En dan maken we er met elkaar weer een gezellig feest van.

De oranjecommissie

'In between' Corona?

Als het gaat over het tijdperk corona hebben we inmiddels het gewone leven weer een beetje terug. Ik ervaar deze recente versoepelingen als een nieuw verworven vrijheid. Het is anders als voorheen, minder vanzelfsprekend. De tijd van voor corona vond ik vaak overvuld met aanbod van cultuur en aanvankelijk vond ik de beperkingen heel erg prettig. We hoefden niets, we woonden heerlijk buiten en we zouden het milieu eindelijk kunnen verbeteren.... Maar na twee jaar was ik het zat met die beperkingen. Ik ervaar nu de versoepelingen dan ook als een herwaardering van onze vrijheid.

Als ik naar de supermarkt ga, betrap ik mezelf er nog steeds op dat het mondkapje in de jaszak kan blijven, waar hij nog steeds zit. In deze twee jaar was het mondkapje soms wel en soms niet meer verplicht. Mijn lichaam vertrouwt er nog niet op dat het nooit meer hoeft. Meer dan eerder is deze vrijheid er voor mij één van genot op momenten van uit eten gaan, van weer voorzichtig handen schudden of elkaar omhelzen. Mensen kunnen uitnodigen en weer afspreken zonder terughouding. We hadden vorige week weer twee familiebijeenkomsten met op een dag 17 mensen aan tafel, en de andere dag met zijn 12-en. Het was ouderwets genieten...

Maar niet voor iedereen is deze vrijheid mogelijk en voor niet iedereen is corona beperkend geweest, zo blijkt bij een rondje navragen om mij heen.

Mijn buurvrouw, Mien van de Kamer, vertelt dat ze nagenoeg geen last heeft gehad van corona. Daarom merkt ze nauwelijks verschil door deze versoepelingen op hun leven. Dat heeft vooral met hun leeftijd en leefstijl te maken. Ze zijn veel thuis en komen door de week alleen een keer in de supermarkt. Het mondkapje was een beperking, maar dat vond Mien helemaal niet erg.

Jochanan (mijn man) vertelt dat hij het heerlijk vindt om weer naar de toekomst te kunnen kijken en zomerplannen te kunnen maken nu het virus wat voorspelbaarder lijkt. Hij bezoekt zijn ouders die op leeftijd zijn makkelijker en met minder vrees om ze aan te steken. De reflex van een mondkapje in een winkel herkent hij, dat is nog niet weg. En de ruimte die elkaar gegeven wordt in een kleine winkel ervaart hij als prettig. "We weten niet hoe het verder zal gaan", zegt hij. Maar het is nu zoals het is en daar geniet hij van.

Joke Wiltink schrijft dat voor haar en Bertus de coronatijd nog niet voorbij is nu Bertus chemotherapie krijgt: 'Coronaregels zijn dezelfde als de regels die bij chemotherapie gelden, omdat dan je afweersysteem verminderd is.

Voor ons is er dus niet meer ruimte gekomen, maar we moeten nóg meer opletten en plannen waar je wel/niet naar toe kunt en hoe dat moet.

In het ziekenhuis gelden nog strakke regels, zoals masker voor, uit elkaar zitten in wachtruimte, beperkte toelating van bezoek. Op een dag dat je naar het ziekenhuis moet leef je haast in twee werelden: beschermende regels in ziekenhuis, maar daarbuiten mag weer alles. We moeten nu weer uitleggen waarom we thuis tegen een bezoeker zeggen dat we geen hand geven en binnenshuis niet teveel bezoek tegelijk willen hebben.

Corona heeft ons een les geleerd om te beseffen dat in ons leven niet alles 'maakbaar' is.

Zo'n virus houdt je bescheiden. Ik herinner me dat bij de lessen in het begin van mijn opleiding verpleegkunde (1970) ook een pandemie besproken werd. Wat ik onthouden heb zijn de opmerkingen: 'dat komt maar met grote tussenpozen voor' en 'jullie zullen er in je werkzame leven vast niet mee te maken krijgen...' Dat klopte dus.

Gelukkig is, in tegenstelling tot vorige pandemieën, nu vrij snel een vaccin ontwikkeld.

Hopelijk komt corona op termijn in het rijtje besmettelijke ziekten te staan waar we redelijk immuun tegen zijn geworden.

Nu nog voorzichtig blijven lijkt me wel goed, maar de 'coronatijd waarin mensen elkaar amper mochten ontmoeten is toch wel onnatuurlijk, vind ik. Je medemens heb je toch nodig om volledig mens te zijn?'

Reinier Klein Brinke zegt: 'Ik heb inmiddels beide boostervaccinaties gehad. Ondanks dat er geen beperkingen meer zijn en het huidige ziektebeeld van besmette mensen milder is, blijf ik nog wel een beetje voorzichtig.

We hadden laatst voor het eerst weer een middag/avond met familie afgesproken, maar wel de afspraak gemaakt om 's morgens allemaal thuis eerst even een zelftest te doen.

Vind het wel fijn dat er weer allerlei activiteiten georganiseerd kunnen worden, heb dat zeker gemist. Corona is niet weg en ik verwacht dat het ook wel zal blijven, net als het griepvirus.'

Liesbeth van Ark, De Wildenborcherhof:

Twee jaar geleden, in juni 2020, schreef Liesbeth al uitgebreid, niet alleen hoe zij en haar gezin de coronaperiode beleefden maar ook de impact ervan op hun onderneming. Nu er geen beperkingen meer zijn en iedereen weer vrij en vooral blij kan en mag bewegen, is er een heel ander probleem: Personeel!

Liesbeth: 'Om ook in de Wildenborcher te kunnen blijven schrijven, kan ik bij de Wildenborcherhof wel extra handjes gebruiken.

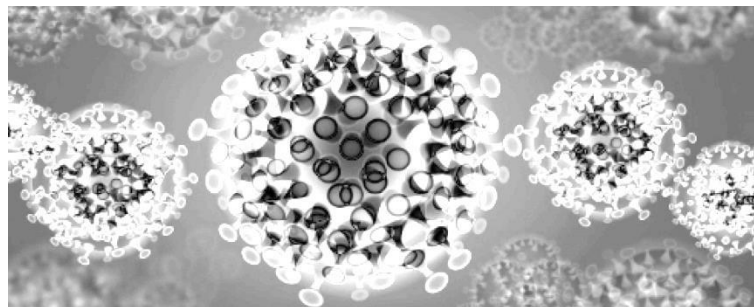
Wij zijn op zoek naar een interieurverzorgster, ontbijtmedewerkster, bedieningsmedewerkers jong en iets ouder en iemand die in de keuken zich meer dan goed redt.

Ben jij die persoon of weet je iemand dan horen wij dit graag. Voor aanmelden of meer informatie kun je ons bellen (0575) 55 66 51, mailen: info@wildenborcherhof.nl en/of uiteraard een persoonlijk bezoekje brengen: Wildenborchseweg 19.

Zegt het voort naar familie, vrienden, kennissen en iedereen die je maar tegenkomt.'

In de vorige Wildenborcher stond: 'bij het ter perse gaan van deze Wildenborcher waren er nog geen data van activiteiten definitief'. Ik hoop vanuit de grond van mijn hart dat er in het blad van juni iets anders staat en dat dit jaar meer festiviteiten van ons buurtschap door kunnen gaan.

Kathy de Vries

De mislukte en toch gelukte uitvinding: de Diepegge

Veel zaken ben ik in mijn nautische bestaan tegengekomen maar toen we in de Wildenborch kwamen wonen bleek dat er daar vroeger een apparaat was bedacht waar ik helemaal niets van begreep. Er werd gewag gemaakt van een Diepegge. Een bedenkfel van onze 'oud' buurman A.C.W. Staring. Aangezien hij bovenal dichter en landbouwkundige was dachten we aan een landbouw-egge, maar waarom moest die zo diep kunnen eggen? Daar ploegde je toch voor?

Maar naarmate we langer in de Wildenborch woonden bleek dat naast dichten en de landbouw deze 'buurman' ook nog van alles bedacht en zeg maar ontdekte. Hij bleek een man te zijn die in alles wat zich aanmeldde interesse had. Zoals al dat water dat weg moest, betere wegen en zo meer en ja, ook die Diepegge. Dat bleek een baggerapparaat te zijn die het rivierenland van het eeuwig ophogen van de dijken en de overstromingen zou kunnen behoeden. Met dit apparaat werd de bodem van de rivieren op diepte gehouden zodat het overvloedige water sneller naar zee kon weggkomen. De stroming zou de losgewoelde bagger/slib meenemen en afvoeren. Een prachtig idee!

En zie, inmiddels (2022) varen er in het stroomgebied van de vaderlandse rivieren een flink aantal sleepboten rond die middels een moderne diepegge de bodem glad trekken. Vooral op de Waal gebeurt dat frequent om de hobbels die ook door de stroming op de bodem ontstaan, weer glad te trekken. De scheepvaart daar wordt steeds groter van omvang. Grote containerbinnenvaartschepen zijn meer regel dan uitzondering. Evenzo de vier- en zelfs zesbaksduwvaart met kolen en erts hebben ook belang bij een 'gladde' bodem. Zo kunnen ze veilig en zo diep mogelijk afladen. Maar ook oude havens worden zo behandeld. Tot ver in het buitenland toe.

Die sleepboten hebben een zogenaamd A-frame op de kont waaraan een grote stalen 'diepegge' hangt. Met elektronische apparatuur en beeldschermen wordt die zeer nauwkeurig op de bodem neergelaten en dan kan het 'diepeggen' geheel gecontroleerd beginnen.

<https://www.dutchdredging.nl/materieel/ploegboot/kees-jr> Kijk hier eens op. Je ziet dan een verhelderend filmpje van de Kees Jr., bezig met 'Diepeggen' in Hamburg voor de deur van de Elb-Harmonie, de futuristische nieuwe concertzaal. Leuk weetje: De Zutphense Organist van de Walburgiskerk, Klaas Stok, is daar de Chef Dirigent van het NDR Kamerkoor.

Op het andere plaatje van de Kees Jr. zie je wat voor techniek hiervoor nodig is aan boord.

Ook in de Rotterdamse en andere havens wordt dit 'diepeggen' toegepast. Als het niet helemaal lukt moet er een hopperzuiger ingezet worden. Via een zuigbuis, die over de bodem schraapt, wordt de losgeschraapte bagger opgezogen en in het ruim gepompt.

Is dat vol, dan gaat het richting 'het stort', vaak op zee, en daar wordt het spul letterlijk weer 'gestort'.

Ja en het grappige is dat aan de mond van die zuigbuis ook weer een hele moderne 'diepegge' zit. In De Bagger, zoals deze oer-Hollandse industrie genoemd wordt, moesten ze dat uiteindelijk eigenlijk de 'Staring'- zuigmond noemen. Maar ja... Als ACW dit allemaal eens had geweten!

Ten tijde van ACW's Diepegge waren er ook nog een paar anderen die ook aan zo'n idee werkten. De stoommachine was net uitgevonden en dat maakte heel wat los! Stoomtrein, stoomgemaal, stoomboot (Sinterklaas) en stoomsleepboot etc, etc.

ACW omarmde al die nieuwe industriële ontwikkelingen en het had zijn volle interesse.

Hij bedacht dus het principe van het eggen van de rivierbodems en zo het loswoelen van de bodem en het afvoeren van het slijp door de stroming én dus de verbeterde afwatering. Als dat zou lukken zou dat veel, heel veel geld en ellende kunnen besparen. Hij bedacht het apparaat van hout en wilde dit ook uitproberen.

Met behulp van een stoomsleepboot moest dat gaan lukken. Hij lobbyde in den Haag bij de adviseur van de Koning, maar die was niet erg geïnteresseerd. Het voorstel van ACW werd weggefiled in de onderste Haagse ambtelijke la. Hij hoorde niets meer maar hij ging gewoon hogerop lobbyen tot aan de Koning en vooral later tot diens zoon toe. Dat had tot resultaat dat ACW uiteindelijk alles uitgebreid mocht toelichten. De Koning gaf, tegen de wil van zijn adviseurs in, die er nog steeds niets van vonden, opdracht om het nog eens te bekijken zodat er een proef gehouden zou kunnen worden. Uiteindelijk werd besloten een proef te organiseren om te kijken of het zou lukken. Maar hierna hoorde ACW niets meer...

Bij Sliedrecht, de bakermat van 'De Bagger' werd het spul te water gelaten en de stoomsleepboot, 25 pk., begon te trekken. Dat mislukte jammerlijk. Dit tot groot verdriet van de vele toeschouwers. Sleepboot veel te zwak. Volgens ACW moest hij wel 200 pk. zijn.

ACW werd echter buiten de voorbereidingen en de actuele proef gehouden....En kijk nu eens! Ik stel voor de Diepegge of Bodem-Krabbelaar voortaan naar A.C.W. Staring te vernoemen.

Ja en als er verdere interesse is, ga dan eens naar het Baggermuseum in Sliedrecht.

Of lees *Hoofdstuk 13 Innovator 13.2 Diepegge* in dat heerlijke boek van Bert Scova Righini.

Dat staat natuurlijk toch op elke Wildenborchers' boekenplank.

Dankzij, mede door A.C.W. Staring, is toch een oer Nederlandse industrie geboren!

De mislukte en toch gelukte uitvinding.

Landrot

De 20 geallieerde gezichten van Vorden

Twintig jonge mannen die hun leven gaven voor onze vrijheid en zijn begraven in Vorden, hebben nu een gezicht.

Dat vrijheid niet vanzelfsprekend is, laat ons helaas de huidige situatie in Oekraïne opnieuw duidelijk zien. We mogen nooit vergeten welke offers er in het verleden zijn gebracht zodat wij hier nu in vrijheid leven. Velen hebben zich hiervoor letterlijk dood gevochten.

Wat een intens verdriet heeft dat gebracht in hun gezinnen, bij families en andere dierbaren.

Iedereen die wel eens op de Algemene begraafplaats in Vorden is geweest, kent wel de cirkel met de graven van twintig gesneuvelde geallieerden uit de Tweede Wereldoorlog. Wie waren die jonge mannen die in Vorden hun leven lieten bij drie vliegtuigcrashes in de buurtschappen Linde, Delden en Hackfort? Tot voor kort kon je op de grafstenen wel hun namen en leeftijd lezen maar verder wisten we niets van hen. Dat is nu, dankzij heel veel speurwerk van Robert Ellenkamp, Wout Dekkers en Freerk Boekelo veranderd en vastgelegd in een heel indrukwekkend geschreven boek: 'De 20 geallieerde gezichten van Vorden'. Het 104 pagina's tellende boek bevat naast uitgebreide portretten van de twintig omgekomen soldaten veel beeldmateriaal.

Daarnaast zijn er fotostandaards gemaakt van de twintig geallieerden. Deze worden elk jaar tijdens de dodenherdenking op 4 mei bij hun graven geplaatst.

Zaterdag 2 april, de datum waarop 77 jaar geleden Vorden werd bevrijd, werden de fotostandaards overgedragen aan het Comité 4 mei. Na een zeer indrukwekkende bijeenkomst op de begraafplaats werden de eerste drie exemplaren van het boek aangeboden aan familieleden van de gesneuvelde geallieerden, zij waren overgekomen uit Canada en Groot-Brittannië om hun omgekomen familieleden te eren.

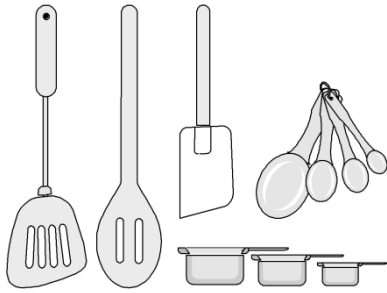
De dag na de presentatie van het boek sprak ik Robert Ellenkamp, één van de initiatiefnemers, op wie de bijeenkomst grote indruk heeft gemaakt: 'De emoties bij de aanwezigen zullen mij altijd bijblijven', aldus Robert.

Reinier Klein Brinke

Het boek 'De 20 geallieerde gezichten van Vorden' is te bestellen via de website: www.omkijkpunt.nl

(Hier is ook nog het -eveneens door Robert Ellenkamp geschreven- boek 'Oorlog op de Wiersse' te bestellen.

Plaattaart met asperges, ham en ei

Asperges met ham en ei is een klassieke combinatie. Eenvoudig maar heel lekker.

Toch is het ook wel leuk om met dezelfde ingrediënten eens iets anders te maken.

Ingrediënten (voor 3 à 4 personen):

- 1 rol vers bladerdeeg (270 gram)
- 500 gram witte asperges, geschild en 4 minuten voorgekookt
- 150 gram ham reepjes
- 3 eieren
- 250 gram ricotta (geen ricotta?, neem dan kwark)
- rasp van 1 citroen
- 2 eetlepels fijngehakte bieslook + wat extra voor garnering
- 2 handjes geraspte Parmezaanse kaas
- zout en peper

Bereiding:

Verwarm de oven voor op 200 graden en bekleed een bakplaat met bakpapier.

Doe de ricotta (of kwark) in een kom en voeg hier de bieslook en citroenrasp aan toe. Doe de helft van de Parmezaanse kaas erbij samen met wat zout en peper. Meng dit goed.

Vouw de rol bladerdeeg uit over de bakplaat. Besmeer het deeg met het ricotta (of kwark) mengsel, maar laat 2 tot 3 cm. van de randen vrij. Verdeel hier de asperges over gevolgd door de ham reepjes.

Vouw de randen naar binnen en druk de hoekjes een klein beetje aan zodat het goed blijft zitten.

Breek een ei en giet dit voorzichtig tussen de asperges zodat de eigeel niet breekt. Doe dit ook met andere 2 eieren. Verdeel de rest van de Parmezaanse kaas erover. Wanneer er nog wat eiwit in het kommetje zit, kun je dit eventueel gebruiken om de randen van het deeg te bestrijken.

Bak de plaattaart in de oven voor 20 à 25 minuten tot de eieren gestold zijn en het deeg goudbruin is. Snijd de plaattaart in stukken en serveer.

Je kunt deze plaattaart zowel warm als koud eten.

Eet smakelijk,
Dinie Staring

Wild in de Wildenborch: de Vogelopvang

twee jonge haviken in een kunsthorst

Vandaag bezoek ik Stichting Roofvogel Opvangcentrum Barchem, aan de Schoneveldsdijk 10. Het lijkt hier een oase van rust tussen de gebouwen, met diverse volières voor de Vogelopvang van gewonde Roofvogels en uilen, maar ook voor gewonde haasjes en konijntjes bieden zij een opvangplek.

Joke verwelkomt me en vertelt me hoe het hier allemaal begonnen is. Vooral spreekt ze met respect en liefde over de vogels. Na een lange reis met haar man Alfons in de jaren '80, bespraken ze wat ze echt wilden in hun leven.

Wat hun beide aan het hart ging en gaat, is dat de mens niet altijd goed voor de natuur zorgt. Daar wilden ze graag een positieve bijdrage aan leveren.

Na ongeveer 10 jaar tijd lukte het hen om alles 'vergund' te krijgen, diploma's te halen, 3 jaar stage te lopen om deze unieke eigen opvangplek op te richten. In 1998 was de officiële opening.

Joke heeft na 35 jaar werken in de zorg, haar hart en ziel aan dit werk gegeven. Alfons werkt als chef werkplaats in een metaalbedrijf en helpt mee bouwen waar nodig.

Volgend jaar bestaan ze 25 jaar en ze hebben een behoorlijk netwerk opgebouwd. Uit vele windstreken worden hier roofvogels binnen gebracht, vanwege de speciale know how en goede zorg voor de dieren. Ze werken samen met andere opvangcentra en dierenartsen. Joke doet veel zelf, dierenartsen opereren wanneer er sprake is van een complexe breuk.

Regelmatig komen er stagiaires meelopen, zo staat er binnenkort weer een rondleiding gepland met artsen in opleiding. Joke geeft ook lezingen op scholen over roofvogels.

In 2012 veranderde de wetgeving. Ze moesten een Stichting oprichten, de regels werden strenger. Voor hen hield dat in dat ze voor elke interventie een handleiding moesten kunnen overhandigen, er kwamen strengere eisen op divers gebied. Hier hebben ze veel in geïnvesteerd.

Ze ziet diverse uilen binnenkomen, maar ook slechtvalken en buizerds. De oehoe neemt in aantallen toe, zegt Joke.

Wonden of schade waar de vogels mee binnenkomen, zijn voor 95% veroorzaakt door toedoen van de mens. Zo zijn er mensen die willen voorkomen dat een uil de schuur invliegt en spannen er een net voor, waardoor de vogel erin verstrikt raakt. Ook aanrijdingen in het verkeer zijn een oorzaak.

Zo heeft het verzetten van de klok twee maal per jaar nogal wat gevolgen voor deze beesten.

jonge bosuil, je ziet nog de eitand

Waar ze meestal vroeg jagen, kan de mens dan door het verzetten van de klok vroeger op pad zijn met confrontatie tot gevolg. Er zijn jaarlijks roofvogels die in prikkeldraad terecht komen voor ze op hun prooi afduiken, of honden en katten grijpen de beesten of ze vliegen tegen ramen.

Joke vertelt dat mensen uit goede bedoeling de dieren wel eens willen helpen door ze bijvoorbeeld water te geven. Dan blijkt maar al te vaak dat zo'n ingreep fout uitpakt. Het water dat in de longen komt, wordt hen dan fataal. Als je het niet weet, heeft ze liever dat je belt of zo'n dier direct langsbrengt. Dat voorkomt een hoop leed.

Ze heeft momenteel in een indrukwekkend grote schuur met een inrichting 'als buiten' enkele buizerds opgevangen, die revalideren waar we later even gaan kijken.

Ze voert de beesten met levende muizen en ratjes of met duif. Ze is ervan overtuigd dat dit het beste voedsel is voor de dieren, voor een vlot herstel. Met 10 kilo muizen en ratjes en 8 dozen 1 dags kuikens doet ze een paar weken. Dat gaat er snel doorheen.

Waar ze wel eens moeite mee heeft, is wanneer ze gebeld wordt of ze een steenuil op kan komen halen, omdat deze langs de muur poept en dat willen mensen niet.

Momenteel heeft ze 40 vogels geplaatst. In het hoogseizoen kan het oplopen tot 120 à 130 plaatsen.

Tussendoor zie ik 3 hoppende konijntjes over het grasveld rennen. Ook aan het revalideren. Ze voedt ze 'met de fles' op en laat ze in groepjes opgroeien, zodat ze van elkaar kunnen leren en later weer terug de natuur in gaan.

kunstmoeders

Ze probeert zo weinig mogelijk de natuur te verstoren. Het liefst maakt ze geen lichaamscontact om de kans op verstoting te voorkomen.

Om die reden voedt ze jonge uiltjes met 'surrogaat vogels' (zie foto), een kunstmoeder waarbij een klein soort grijptangetje uit de bek steekt, waar ze de jonge uiltjes mee voedt. Zo bouwt Joke stap voor stap aan herstel, tot de vogels weer zelfstandig terug de natuur in kunnen.

Ze vertelt me dat ze, na bijna 25 jaar, met een goed gevoel terugkijkt. Vooral omdat ze iets terug kon doen voor de natuur en dat ze mensen er iets over kon leren.

Joke en Alfons zijn afhankelijk van donaties! Als je wilt, kun je een bijdrage storten op het volgende bankrekeningnummer:
NL60 RBRB 0947556451

Ook kun je kijken op de website:

www.roofvogelopvangbarchem.nl

Telefoonnummer: (0573) 25 19 77

Kathy de Vries

Toen en Nu: Valkenhof

Als iemand zich een Wildenborcher mag noemen dan is het wel Hendrik Jan Meulenbrugge van de Valkenhof. Niet alleen geboren en getogen maar ook diep geworteld, en bovendien drager van een oer-Wildenborchse familienaam¹. Geen Wildenborcher die hem dit nadoet. Op HJ's elfde verjaardag ("ik wol net hondepölle gaon snie'n veur de kniene") werd hij op de foto gezet door een langskomende fotograaf², en wie onderstaande foto's ziet zou haast denken dat hij het ouderlijk erf nooit verlaten heeft. Niets is minder waar natuurlijk, want HJ heeft heel wat van de wereld gezien, zoals we al eerder in *De Wildenborcher* konden lezen.

21-04-1955

14-03-2022

De familie Meulenbrugge dankt haar naam aan het erve Meulenbrugge, waar HJ's betbetbetbetovergrootouders Aelbert en Beeltjen Peters zich in 1693 vestigden. Terwijl dochter Esseltjen op Meulenbrugge bleef werden zoon Garret Jan, kleinzoon Berend en verder nageslacht timmerman op Klein Laar. Achterkleinzoon Gerret Jan werd weliswaar boer op Groot Windenberg in Linde maar één van zijn zoons koos weer voor het timmervak. Deze zoon, Gerhard genaamd, trouwde in 1869 met Hendrika Nijenhuis, de weduwe van zijn neef Jan Willem Meulenbrugge, timmerman op Schoolhuis³. Bij de verkoop van de Wildenborch in 1907, toen Schoolhuis in handen kwam van de familie Jansen, kocht Gerhard een nabijgelegen stuk grond, net over de gemeentegrens met Lochem, en bouwde daar de Valkenhof. Na hem woonden hier zoon Hendrik Jan (x Gerritjen Menger), kleinzoon Gerhard of "Garrat" (x Hanna Gertdina Slagman) en, tot slot, achterkleinzoon Hendrik Jan (x Claudine Bavaud), die ook al met een hamer in de hand werd geboren.

Ca. 1900: timmerschuur bij de Wildenborch, met in het midden drie Meulenbrugges⁵

Schoolhuis 1797-1957

¹ In de tekst genoemde boerderijen: Valkenhof (Vordensebinnenweg 7 Lochem), Meulenbrugge (Mosselseweg 4), Klein Laar (Mosselseweg 20), Groot Windenberg (Rommelderdijk 2), Schoolhuis (Schoolhuisweg 4), Kleine Bokhorst (Wiersserbroekweg 12), Valkenhorst (Vordensebinneweg 3, 5 Lochem).

Voor de historische beschrijvingen van deze boerderijen zie www.oudvorden.nl/boerderijen

² Deze fotograaf, ene van Wolferen uit Arnhem, heeft destijds veel Wildenborchse boerderijen op de foto gezet.

³ Na Hendrika's dood hertrouwde Gerhard met zijn achternichte Maria Voskamp.

Net als in deze stamreeks valt op dat de meeste Meulenbrugges al spijkerend hun brood verdienden. Geen wonder dus dat zowel het Medler (Klein Laar) als de Wiersse (Kleine Bokhorst) en de Wildenborch (Schoolhuis) een timmermanshuis⁴ hadden met daarop een Meulenbrugge als landgoedstimmerman, en ook elders in de regio kon en kan men Meulenbrugge timmerlieden en -bedrijven vinden. Eén daarvan was Harmen Meulenbrugge (x Derkjen Nijenhuis⁵), een broer van eerstgenoemde Gerhard, die in 1861 de Valkenhorst⁶ bouwde, ca. 400 m. ten oosten van de latere Valkenhof. Zoon Albert Jan (x Johanna Willemina Runneboom) was -hoe kon het ook anders- net als zijn vader timmerman van beroep en had twee ongehuwde dochters, Dirkjen en Johanna Willemina (†1953). In 1961 kwam Jan Hiddink (x Anne Borgman) op de boerderij en als ik me wel herinner ging Dirkjen in de tot woning verbouwde schuur wonen. De Hiddinks vertrokken in 1994 naar Barchem, en wie er daarna allemaal gewoond hebben is vast terug te vinden in het geheugen van de Wildenborch, d.w.z. in *De Wildenborcher*.

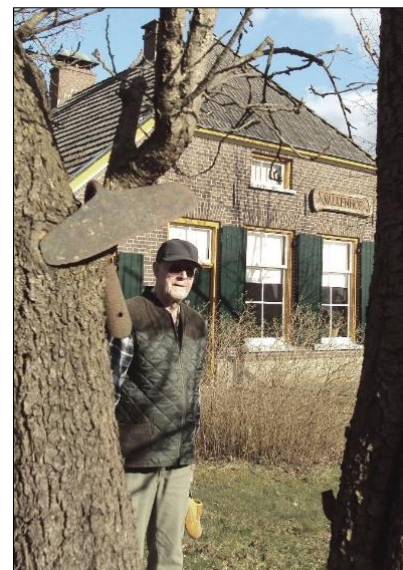
Albert Jan M. (†1935)⁷ van de Valkenhorst

Claudine en Hendrik Jan

Ca. 1912: Gerharda Willemina (Mensink-) M., vader Hendrik Jan M., grootmoeder Maria M.-Voskamp, Maria (Winkels-) M., moeder Gerritje M.-Menger, Alberdina (Vreeman-) M.

Hendrik Jan met de hak die al meer dan 80 jaar in de pruimenboom hangt (zie *De Wildenborcher*, maart 2018)

Gerda Rossel

⁴ Naast timmerij ook gewoon boerderij, want bijna iedereen was vroeger (tevens) boer.

⁵ Derkjen Nijenhuis kwam van Klein Hogevoender (Wildenborchseweg 34) en was een zuster van voornoemde Hendrika Nijenhuis. Door hun lange aanwezigheid in de buurtschap raakten de Meulenbrugges verwant aan veel andere Wildenborchse families, waarvan een aantal vermeld staat in *De Wildenborcher* van december 2016.

⁶ Valkenhorst was een oude veldnaam, net als de naastgelegen Valkenkamp en Valkenbelt.

⁷ Met dank aan HJM voor de oude foto's.

Buiten-gewone planten

De ruwe berk

Één van onze inheemse bomen heeft een prachtige witte bast en dat is de ruwe berk. Hij valt daarom zo mooi op in het bos, vooral wanneer er in de winter geen bladeren aan de bomen zitten. De ruwe berk wordt niet oud, zoals een eik dat kan, maar is minstens zo sterk wat betreft het verdragen van moeilijke groeiomstandigheden. Hij behoort namelijk tot de pionierssoorten onder de bomen. Na de laatste ijstijd waren deze boomsoorten de eerste om de uitgestrekte zandvlakten in Oost-Nederland te koloniseren. De ruwe berk is dus al lange tijd hier; een echte Achterhoeker!

Zoals bij de meeste van onze inheemse bomen hangt er van oudsher veel bijgeloof om de berk heen. De Germaanse en Keltische stammen vereerden zijn vernieuwende en zuiverende krachten, en gebruikten in het nieuwe jaar de twijgen om de geesten van het oude jaar uit te drijven (nieuwe traditie voor de nieuwjaarsreceptie in het kapel??.... Nee, grapje hoor, we houden het bij een borrel en worst!).

Maar wel leuk om verder te kijken wat deze boom ons te bieden heeft, want we kunnen allemaal weleens wat vernieuwende en zuiverende krachten gebruiken. Om te beginnen kunnen we het sap van de ruwe berk oogsten en opdrinken. Je doet dit door in april of mei een takje van ongeveer 1 centimeter doorsnede af te knippen en het takje vervolgens om te buigen in een fles. Bind de fles en takje aan elkaar en aan de boom zodat ze goed vast zitten. Misschien zie je al een druppel berkensap aan het einde van het takje, want het takje fungeert eigenlijk als een kraan. Nu wacht je een nacht of twee en je zult zien dat je fles al redelijk gevuld is met heldere berkensap. En dat kunnen we ook meteen opdrinken – wat is de natuur magisch mooi.

Heb je heel veel geoogst dan kan je voor maximaal één dag de sap (eigenlijk ziet het eruit als water) bewaren in de koelkast. De smaak? Dat ligt deels aan de bodem waarop de boom groeit, maar het heeft over het algemeen een licht zoete, neutrale smaak.

De nutriënten? Berkensap bevat antioxidanten, vitamine C en xylitol (deze laatste beschermt je gebit tegen gaatjes). Van verschillende kanten hoor ik ook dat berkensap de haargroei bevordert, maar het geeft geen garanties, dat vertelt men ook.

Is de oogsttijd van de sap voorbij, dan kunnen we de jonge bladeren nuttigen. Stop ze tussen je boterham, of zet thee van gedroogde bladeren. Deze laatste is bekend om de nieren te zuiveren. Al met al is onze ruwe berk gewoon een goede lente-opkikker.

Jess Cundall

Toneelvereniging T.A.O.

In maart 2020 waren we voor het laatst bij elkaar geweest in de Kapel. Toen moesten we de vervelende beslissing nemen om de uitvoeringen, die voor april gepland stonden, af te blazen omdat Nederland in lockdown ging. Het enige wat we konden doen was het decor afbreken en weer terugplaatsen in de kelder onder het toneel en wachten op betere tijden.

Wat was het fijn om maandagavond 25 april weer met de hele club bij elkaar te zijn. Een heerlijke avond waarop we onder het genot van een drankje en een hapje uitgebreid hebben bijgepraat. Natuurlijk is ook uitvoerig gesproken over het weer opstarten van de activiteiten. Besloten is om weer helemaal fris te beginnen en een heel nieuw stuk in te studeren. De komende maanden worden de nodige scripts van toneelstukken gelezen en wordt de definitieve keuze gemaakt voor het nieuw op te voeren blijspel. Regisseuse Dini Schoolen maakt daarbij een passende rolverdeling.

Na de zomervakantie gaan we dan enthousiast aan de slag om met elkaar iets moois op de planken te brengen waarmee we u hopelijk weer een avondje laten lachen.

We houden u op de hoogte.

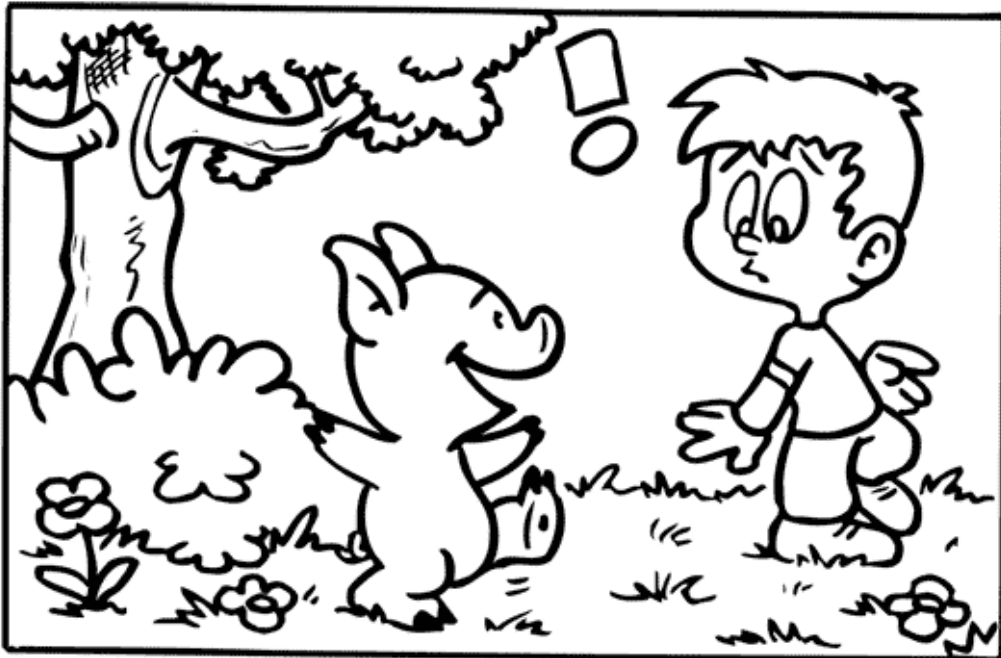
Namens iedereen van T.A.O.

Reinier Klein Brinke

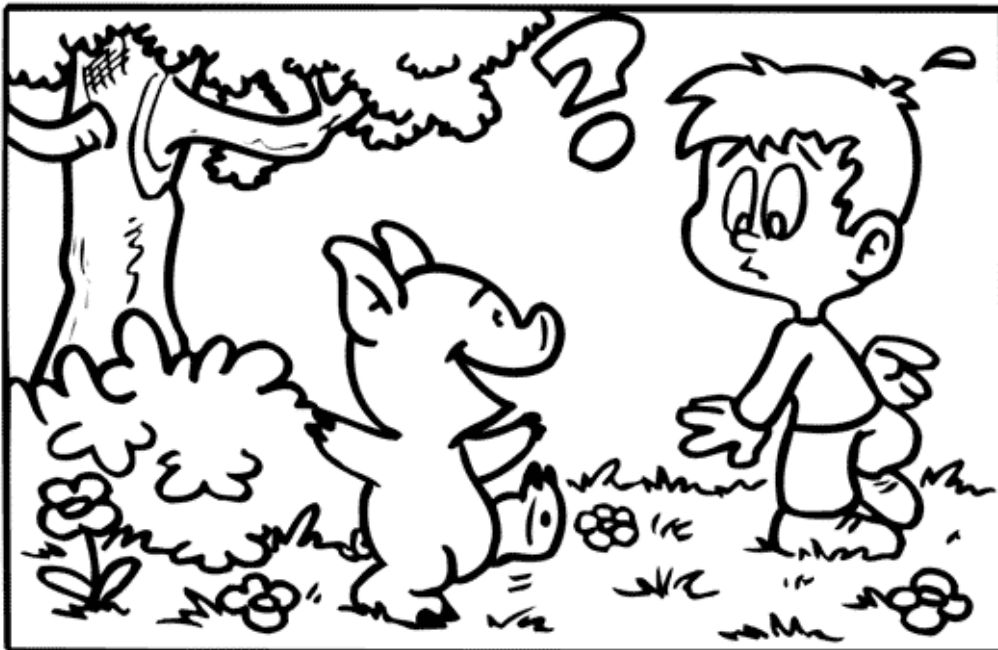

Kinderpagina

Zoek de verschillen en daarna mag je de plaat kleuren.

ZOEK DE 6 VERSCHILLEN

Schoonmaakrooster Kapel

Staat uw naam nog niet op de schoonmaaklijst, maar bent u wel bereid om één, maximaal twee keer per jaar een paar uurtjes mee te helpen onze Kapel schoon te houden, stuur dan een mailtje naar Reinier Klein Brinke: reinierkleinbrinke@planet.nl

Wees ook eerlijk en meld het wanneer u wel op de schoonmaaklijst staat, maar het eigenlijk toch wat te belastend vindt.

2022	
Juni	Christina Oosterhoff – Christine Meltzer
Juli	Linsey Mennink – Annie Kruisselbrink
Augustus	Dinie Staring – Henriëtte Otten – Ria Klein Ikkink
September	Aly van Arragon – Dinie Pladdet – Riet van Ditshuizen

De lijst van werkzaamheden hangt in de werkkast.

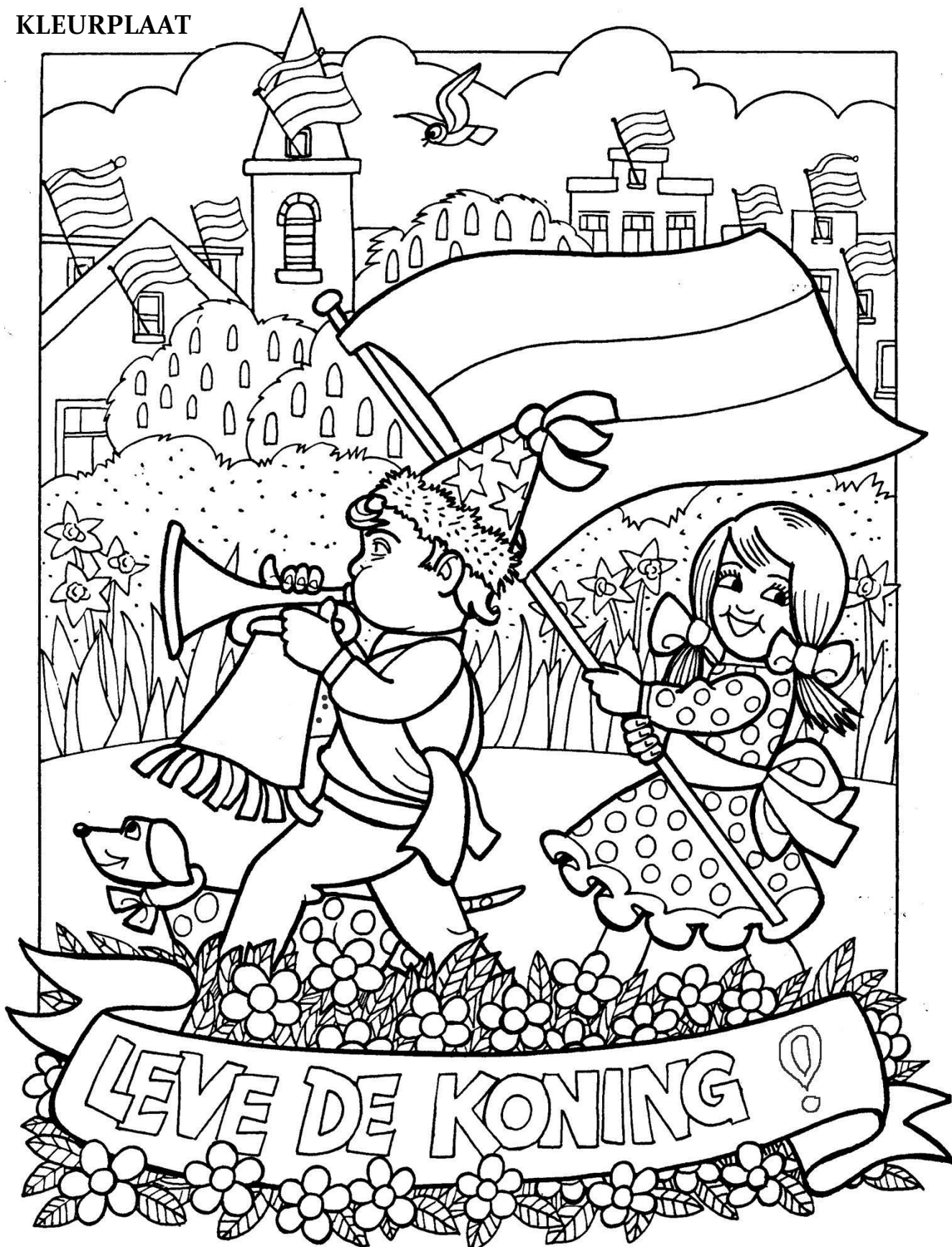
Agenda:

Kapelcommissie:	Familie fietstocht,	zondag 29 mei starten tussen 13.00 en 14.00 uur bij de Kapel. Er zijn twee routes; naast een route van 30 kilometer is er een korte versie van 10 kilometer
Oranjevereniging:	Wildenborchs feest,	zaterdag 9 juli verzamelen 13.30 uur bij de oprit naar het kasteel
Wildenborchse Vrouwenclub		donderdag 27 oktober 20.00 uur, start van het nieuwe seizoen

Verenigingen:

Schietvereniging:	Elke dinsdag, van 20.15 uur tot 22.30 uur
Wildenborchse Vrouwenclub:	Laatste donderdag van de maand van 20.00 uur tot omstreeks 22.00 uur van oktober t/m april
Klootschieten:	3 ^{de} zondag van iedere maand 10.00 uur verzamelen bij de Kapel

KLEURPLAAT

Naam:

Leeftijd: jaar